СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXX. Число 301. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 28. грудня, 1922. VOL. XXX. No. 301. Jersey City, N. J., Thursday, December 28, 1922. THREE CENTS

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ! Прийміть сейчас участь в боротьбі проти польського наїзду у Східній Галичині, жертвами на Фонд Негайної Допомоги!

ФАРМЕРИ ЗА ПРОПОЗИЦІЄЮ БОРИ

ВАШИНГТОН, 26. грудня. — Ряд фармерських організацій та члени фармерського бльоку в сенаті та палаті послів заявилися без застережень за внесеннєм сенатора Бора, припоручаючим президентови Гардинґови скликати в як найкоротшім часі конференцію для розгляненння справи зоруження та економічного неладу в Европі.

Ціла справа доспіху пропозиції Бори обертається тепер довкола питання, яке становище в тій справі займе президент Гардинґ. Його погляди все ще є предметом всяких здогадів. Покладуть їм відай конець запитн, які йому в тій справі предложили представники американських ґазет, а які він своїм звичаєм скоро публично відповість.

ДАЛЬШІ АРЕШТИ В СПРАВІ КУ-КЛУКС-КЛЕНА

БОЛТИМОР, Мериленд, 26. грудня. — На припорученнє луисіянського ґубернатора Паркера, котрий почав рішучу боротьбу проти потайкої організації Ку-Клукс-Клена, арештовано тут д-ра Б. М. Меккойна, бувшого мейора місточка Мер Руж, Луисіяна, котрий мав стояти на чолі відділу сеї організації, який був винуватий в убийстві Деніелса та Ричардса.

Луисіянський уряд буде тепер старатися о екстрадицію (виданнє) арештованого мерилендськими властями в руки луисіянського суду. Др. Меккойн перебував в Болтимор на медичних студіях на університеті Джана Гапкинса.

АМЕРИКАНСЬКІ УЧЕНІ ЗАЯВЛЯЮТЬСЯ ЗА ТЕОРІЄЮ РОЗВОЮ РОДІВ

КЕЙМБРИДЖ, Месечузетс, 26. грудня. — Відбуваючася тут конвенція Американського Товариства для Розвою Науки, на котрій зявилося понад два тисячі найбільших природників Америки, видала публичну заяву в справі поголосок, що буцімто американські учені послідними часами відхиляються від теорії про розвій родів звірят.

Принята одноголосно заява каже, що розвій звіринних родів не є вже ніяким здогадом, але науково доказаною думкою. Заява відносить далі, що наука про розвій звіринних родів мала корисний вплив на розвій людського думання не лишень в природничих науках, але й в других царинах людського знання, а посередно причинилася до ущасливлення людини.

Конференція запротестувала проти зусиль заборонити науку про розвій звіринних родів на державних університетах та колеґіях.

БОЛЬШЕВИЦЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ СКІНЧИЛАСЯ ПОКЛОНАМИ МОСКВІ

НЮ ЙОРК, 26. грудня. — Тридневну конференцію американських комуністів, що мала на ціли почати нову політичну орґанізацію в Злучених Державах, замкнено нині по висланю до Москви чолобитної телеґрами, в котрій висказано запевненне доспіху „революційного руху" в Амерці.

Зладжена конференцією відозва закликає „радикальних" членів партій соціялістичної, пролетарської та подібних других приступити до „робітничої партії", затвердженої конференцією.

АМЕРИКАНСЬКО-НІМЕЦЬКІ ПРЕТЕНСІЇ

ВАШІНҐТОН, 26. грудня. — Спільна комісія Німеччини та Злучених Держав, що має розбирати спільні претенсії до себе зі сторони обох урядів та горожан обох країв, дістала нині два американські позви на Німеччину. В однім з них одна шкляна компанія домагається від Німеччини відшкодовання в сумі двох міліонів долярів за сконфіскованне підчас війни її шкляної ґути в Бельґії.

ПОГОЛОСКИ ПРО НОВУ ПОЛІТИЧНУ ПРОПОЗИЦІЮ НІМЕЧЧИНИ

ВАШИНҐТОН, 26. ґрудня. — До відома американського уряду дійшли нині неофіціяльні вістки, буцімто інмецький уряд мав просити американський уряд предложити урядам Англії, Франції та Італії заключити умову чотирох держав про обмеженнє зоружень та ґарантію границь европейських держав на 30 літ.

Американський уряд ще не дістав урядово сеї ноти.

ПИТАННЄ ВОЕННИХ ДОВГІВ

ВАШИНҐТОН, 26. ґрудня. — Жидівський банкир Ото Кан, член банкирської фірми Кун, Ловб енк Ко., виступив публично з думкою, що інтерес межидержавного мира вимагає, щоби Злучені Держави згодилися на частинне зреченнє своїх военних позичок.

Проти сеї пропозиції виступив сейчас публично висканський конґресмен Фрір, називаючи її аліянтською пропаґандою.

ХОЧЕ ЛІЧИТИ ПЯНИЦЬ ФОТОГРАФІЄЮ

Начальник поліції міста Ді Мойн, Айова, завів дуже ориґінальний спосіб лічення піяків. Він проголосив, що кождий піяк, якого приведуть на поліційну стацію, буде відфотоґрафований поліційним фотоґрафом, а відсидівши свою кару та витверезившися, дістане на відході в дарунку свою фотоґрафію, щоби міг побачити, як він виглядав в пянім стані.

Начальник поліції певен, що „образкове лічення" покажеться могучим оруддем в боротьбі проти піятики.

У. Н. ХОР НАД ТИХИМ ОКЕАНОМ

Дня 15. січня, 1923, Український Національний Хор виступить в Портленд, у стейті Ореґон, салі „Павлик Одиторіюм", яка має 5,500 місць.

Портлендці будуть мати вперве нагоду почути українську пісню і дізнатись дещо більше про український нарід. Досі не мали ще до сього нагоди.

Місцеві американські ґазети вже тепер заповідають приїзду У. Н. Хору і пишуть про нього яко незвичайно цікаву появу в музичному світі Америки.

Г. П.

КОШТИ РАСОВИХ ЗАВОРУШЕНЬ

Фінансовий комітет міста Шікаґо обчислив кошта расових заворушень в сьому місті. що мали місце в 1919. р. Коли вчислити до сих видатків відшкодовання для потерпівших муринських родин в сумі 81,000 долярів, то кошта будуть виносити коло 500,000 долярів. В сю суму не вчислено ще видатку в сумі пів міліона долярів, які місто мусіло заплатити стейтовим війскам за стереженнє міста вже після заворушень.

ШЕСТИЙ ВЕЛИКИЙ НАРОДНИЙ ЗІЗД В КАНАДІ

Український Інститут ім. П. Могили скликує при співучасти Народних Домів, фармерів, учителів, студентів та других орґанізацій в місті Саскатуні, Саск., в середу і четвер, 27 і 28-го Грудня, 1922 в Укр. Народнім Домі, великий народній зізд.

На зізд запрошено уповажненого представника Галицького Українського Уряду, дра Осипа Назарука.

На зізді будуть обговорені політичні й економічні справі в Канаді і в старому краю.

СИБІРСЬКИЙ ВОВК В СЕРЕДИНІ КАНАДИ

Коло Порт Артур, Онт., зловлено чистої крови сибірського вовка. Був се великий звір, зовсім чорний, і мав 7 стіп 10 цалів довжини від носа до кінця хвоста.

Вовк очевидно міг дістатися до Канади тільки перейшовши по леді пролив Берінґа, а відтак через Аляску і зробив не менше, як 3,000 миль дороги (колиб йшов простою лінією).

ЗБІРКА 7-ЛІТНОГО УКРАЇНСЬКОГО ШКОЛЯРА У ЛЬВОВІ НА ПОМІЧ УВЯЗНЕНИМ

В редакції львівської „Свободи" явився 7-літний ученик 2-ої кляси народньої школи, Ліщинський, і передав для Комітету Допомоги Вязням 9000 мп. яко самочинну, без нічиєї спонуки збірку між учениками 4 і 2 кляси хлопячої школи вправ. На сю квоту зложили: Ю. Ліщинський 1,000, Стояловський 500, Ю. Медвідь 1,000 Чайка Степан 1,400, Стефанівський 500, Галібей 500, Перфецький 500, Починок 500, Твердохліб 500, Антонів 200, Фітьо 100, Грицунак 100, Булик 100, Телюк 50, Дудич Іван 100, Булик В. 30, Кохан 100, Щурат 1,000, Качмарський 300, Ліщинський В. 300, Горлинський 100, Антонів 20.

ПОЛЬЩА ЙДЕ ДАЛІ ДОРОГОЮ НАСИЛЬСТВА

ЛЬВІВ, 15-го грудня.—Польща продовжує своє змаганне насильно прилучити Східну Галичину, помимо завзятого опору українського населення до Польщі. Це робиться помимо енерґічних протестів держав, протесту бувшого американського президента Вудрова Вилсона та інших.

Введено постанову в цили переведення військового асентерунку українського населення до польської армії. Ся постанова, хотяй ще не зістала урядово проголошена, покликає до військової служби всіх Українців, які родилися в роках 1900 і 1901.

ГОРАЛЬНЯ ПІД ВІННІПЕГОМ

Прогібіційні урядники найшли на днях під самим Вінніпеґом найбільшу горальню, яку доси найдено в Манітобі, від коли тут запанувала прогібіція. Горальня була у фармерськім домі у Вудлендс, 22 милі на північний захід від Вінніпеґу. В тім домі найдено приряди до дестильованя, вартости 24.000 долярів. Горальня могла робити 100 ґальонів горівки денно.

СУД ЗА КРАДІЖ ЛИСТІВ

Дня 29. XI. у львівському суді відбулася розправа проти Юлії Едерівної, почтової урядинчки обвинуваченої в золочині фальшування почтових переказів і в крадіжи державних грошей. На розправі стверджено, що Едерівна справді фальшувала підписи на переказах і тим способом присвоїла собі кілька міліонв. Едерівна допустилася також крадіжи в домі Миколи Голубця, у якого забрала столове срібло та інші річи. Едерівна призналась до вини, обороняючись тим, що до крадіжи примушував її наречений Курдидик.

ГОЛОД В ФЕРГАНІ

Ташкентський дописувач „Екон. Жизни" подає, що Фергана з найбогатшої области Туркестану обернулась в голодну країну. З 709.000 всіх мешканців в области голодує 138.000; в цьому році загрожує голод 139.000, крім того виселилось з Фергани в інші місця 39,000. Числа виразні і досить страшні — говорить дописувач. В цю зиму голод загрожує майже половині цілої людности. Смертність серед голодних доходить до 40 відсотків.

ВЛАДА МІЦНОЇ РУКИ В МАДЯРЩИНІ

Народні мадярськ збори в Будапешті ухвалили новий закон про охорону публичного спокою, загроженого революційними елементами. Новий закон опирається на тяжких постановах: 1) кождий обвинувачений в протидержавній аґітації буде прогнаний поза кордони Мадярщини; 2) всі підозрілі в антидержавній акції будуть інтерновані та засуджені на тяжкі роботи: 3) часописі, що піддержують революційний фермент, мають бути завішені.

УКРАЇНСЬКА СЕНАТОРКА У ВАРШАВІ, ОЛЕНА ЛЕВЧАНІВСЬКА

Як відомо, в числі сенаторів Українців, які в останніх виборах до варшавського сенату були вибрані з української обєднаної листи Волині, Холмщини, Підляша і Полісся, находиться також одна женщина Олена Левчанівська.

Олена Левчанівська родилася 1881 р. на Волині. Університетські студії відбувала частинно на історично-фільософічному факультет в Петербурзі і Москві, частинно у Відні. Музичну консерваторію покінчила в Лийпціґу, в Німеччині.

З її громадянської діяльности слід підчеркнути осьякі факти: Вона основала „Український Клюб" в Житомирі, була членом житомирської „Просвіти" та членом редакції „Громадянина" в Житомирі. Тепер є головою самаританської секції „Просвіти" в Ковлі і в Луцку.

Про національно-політичний світогляд українскої сенаторки свідчить найкрасще факт, що на зізді нововибраних українських парляметаристів у Ковлі, вона була найгорячійшим речником повного бойкоту галицьких хрунів, т. зв. „хліборобів".

Свій виступ у варшавському сенаті заінавґурувала п. Левчанівська маніфестаційним зложеннем причерення в українській мові.

НАСЛІДКИ БОЛЬШЕВИЦЬКОГО „ОБЄДНАННЯ"

В звязку з обєднанням совітських республик на Батум поширено загально-совітські митні оплати; заборонений виріз цукру навіть до Персії; заведено заборонні норми, регулюючі припис, які до сього часу на Батум не поширювалися. В звязку з цим торговля з Батумом цілком припинилася.

ФРАНЦІЯ ГОТОВА ДО НАЇЗДУ НА НІМЕЦЬКУ УГЛЕВУ ДОЛИНУ РУР

ПАРИЖ, 26. грудня. — Аліянтська комісія военних відшкодовань в Парижі рішила нині трома голосами проти одного, що Німеччина нароком не сповнила своїх зобовязань для аліянтів, бо не доставила назначеної скількости дерева в 1922-ому році.

За сею ухвалою ґолосували представники Франції, Італії і Бельґії. Тільки представник Великої Британії голосував проти сього, бо Велика Британія не хоче підкопувати Німеччини в її і так трудному фінансовому положенню.

Франція хоче сей свій успіх використати на недалекій конференції у справі витягнення від Німеччини „военних відшкодовань".

Французьке правительство хоче заняти як анйбільше рішуче становище і вже приготовляється навіть до чинного виступу проти Німеччини і до наїзду на углеву долину Рур.

НІМЕЦЬКИЙ КАНЦЛЕР ПРИГОТОВЛЯЄТЬСЯ НА АЛІЯНТСЬКУ КОНФЕРЕНЦІЮ

БЕРЛІН, 26. грудня. — Німецький премієр Куно був на святах з родиною в Гамбурґу, а нині вернувся сюди, щоби зібрати матеріяли на конференцію, яку аліянти скликують на 2. січня, 1923, у справі німецьких военних відшкодовань для них.

ДЕ ВАЛЕРА НЕПРИМИРИМИЙ

ДАБЛИН, столиця Ірляндії, 26. грудня. — Голова ірляндських републиканських повстанців видав заяву до свого війска, в якій оголосив, що він не є за згодою з ірляндською владою, але хоче удержати ірляндське републиканське правительство бодай до слідуючих виборів до ірляндського парляменту.

ГРЕЦЬКІ КНЯЗІ ЗЇЗДЯТЬСЯ ДО АМЕРИКИ

ЛОНДОН, 26. грудня. — Грецький князь Андрій, котрого засудив грецький военний суд на прогнаннє, живе тепер в Англії і гадає тут остатись. Одначе небаром він вибираєтся до Америки в гості до свого брата Крістофера, котрий туди недавно виїхав з жінкою, яка родом Американка, пані Лідс.

РУМУНИ УЛАДЖУЮТЬ ПРОТИЖИДІВСЬКІ ПОГРОМИ

БУКАРЕШТ, столиця Румунії, 26. грудня. — В Ґалацу напали Румуни на Жидів і счинили бійку та стрілянину. Вони зачали були грабити жидівські склепи, але поліція прийшла та перепинила розбій.

БОЛЬШЕВИКИ ДАЮТЬ ДОГАНУ СВОМУ ПРЕДСТАВНИКОВИ

МОСКВА, столиця Московщини, 26. грудня. — Московський большевицький „совнарком" (совет „народніх" комісарів) оголосив „публичну догану" професорови Ломоносову, котрий яко большевицький представник заграницею купував для большевицького уряду зелізничі льокомотиви і вози.

Большевицькі комісари докоряють йому, що він платив завеликі бонуси при замовленнях в Німеччині, а також, що робітня в Ревалі, столиці Естонії, яку він згодив, щоб направляла російські льокомотиви, не виконує роботи як слід.

50 МІЛІОНІВ ЗА ОДНОГО ДОЛЯРА

МОСКВА, столиця Московщини, 24. грудня. — За одного американського доляра дають тут тепер по 50 міліонів большевицьких рублів. Нині на „чорній біржі" ціна за 1 доляр доходила вже до 60 міліонів рублів.

Усякий в Москві, хто має якінебудь гроші, старається їх продати за загрничні гроші.

Загалом тут тепер вже тільки заграничні гроші вважають грішми, бо тільки за них можна тут усього купити. За советські рублі тяжко чогонебудь докупитись.

НЕВРОЖАЙ В РОСІЇ

МОСКВА, столиця Московщини, 24. грудня. — З большевицьких обчислень виходить, що сього (1922) року весь збір збіжа в Росії і на Україні виносив усього лише третину звичайного передвоенного збору.

На другий рік, мимо рожевих надій большевицьких провідників, збір не заповідається ліпший, але навпаки, заноситься на те, що весь збір збіжа в Росії й на Україні в 1923-ому році винесе лише четвертину передвоенного збору.

ВАЖНІ РОЗКОПКИ СТАРИННОСТИЙ В ЕГИПТІ

ЛУКСОР, Египет, Африка, 26. грудня. — Кромі могили Тутахамена викопано недалеко неї над рікою Нілем дуже великий обеліск, який важить 1,168 тон.

Ті розкопи сягають 4,000 літ взад і мають дуже важне значінне для історії. Вони показують на високий розцвіт египетської культури в тому часі.

Кажуть, що се відкриттє цілком змінить дотеперішні погляди на культуру стариннного Египту.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign ond Jersey City Rates.		В Джерзи Сіті і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ПОСЛІДНА СПРОБА.

Чи є де в світі таке нещасне сотворіння, нещасне вже від самого уродження, як той американський комунізм? Кілько форм він вже не переживав? Які маски він не одівав? В якій шкірі не ходив?

А все йому не йшло.

Пробував наперед зробити гарно розвиваючуся соціялістичну партію комуністичною. Скінчилося тим, що не стало ні соціялістичної партії, ні комунізму. Пробували з революційною юнією „Промислових Робітників Світа", але знов не повезло. Пробували добути для себе твердиню Американської Федерації Праці, але поломали зуби. Пробували наконець плинати в своїх власних лодках, з всякими шумними назвами: були вже й комуністичні партії, й революційні партії, й робітничі партії. І все те пішло на ніщо. Яких гарних назв большевики не насилували на свої вудочки, американські робітники не клювали. В які маски комуністи не вбиралися, американські робітники все пізнавалися на фарбованих лисах. Якими приємними голосами комуністи не співали, американські робітники пізнавали, що се реве не лев, а осел, в найліпшім разі мул. Які захвалювання не приходили з Москви, американські робітники все памятали на лиса, що втративши хвіст радив другим ходити без хвоста.

І ось тепер на новий приказ з Москви пущено в рух ще одну спробу оснований американської комуністичної партії. Всі недобитки робітничої партії, все, що лишилося з Ай. Даблю. Даблю., все, що викинено з Американської Федерації Праці та соціялістичної партії, — словом, зібралося всякого зброду повно 70 люда, щоби рушити з болота застряглий віз американського комунізму.

Чи рушать? Чи може потягнуть той віз так, як в казці тягнули віз цап, ястріб та рак?

ТРАФИЛА КОСА НА КАМІНЬ.

Підчас лозанської конференції, на котрій мають полагодити справи Балкану та Передної Азії, случилася подія, яка на перший погляд ока дуже незначна, при глибшій застанові дає богато до думання про дивні дороги, якими поступає історична справедливість.

Було се підчас дебати над забезпеченням національних та религійних менчостий в Малій Азії перед можливостю гнету зі сторони турецької магомеданської більшости. Коли алїянти зажадали такого забезпечення для Вірмен, Греків і других народів під турецьким пануванием, Турки дуже дипльоматично відповіли, що вони годяться дати національним менчостям в Туреччині таку правну охорону, яку алїянти дали національним менчостям в своїх краях та в державах утворених підчас мирової конференції.

Як відомо, підчас версайської конференції алїянти справді рішали про права національних меншостий в Польщі, Чехословаччині, Румунії та Югославії і казали сим державам підписати обіцянку шанувати права менчостий. Хоча ся зобовязання вичисляють права менчостий майже подрібно, мимо сього вони на ділі не варта нічого, бо алїянти не установили ніякого правосильного межидержавного суду, до якого національні менчости моглиби відноситися на случай нарушення національних прав.

Одинока інстанція, яка малаби право в тій справі забирати слово, се Ліга Народів, котру самі алїянти позбавили можности зробити щонебудь в справах, відданих під її власть. Наслідком сього національні менчости дістали лишень право на папери, право, яке в дійсности нічого не варта. Сама політична життєва практика народів за коротких пару літ від версайського договору показала, що версайські обіцянки в справі охорони менчостий варта тільки, що звісний 14-ий параграф колишньої австрійської конституції, так парадно забезпечуючий рівноправність мов та народів колишнього австрійського цісарства, або, коли брати свіжійший примір, большевицькі запоруки про признание права кождому народови на самоозначенне.

Коли тепер на лозанській конференції турецькі націоналісти запропонували алїянтам дати таку саму охорону для національних менчостий в Туреччині, яку алїянти дали національним менчостям в зависимих від себе державах, то алїянти дістали порядну порцію лікарства, яке вони злаціли для других. В той спосіб турецькі націоналісти поставили алїянтів на роздорожу: їм лишається або лишити християнські менчости в Туреччині без захорони або перемінити Лігу Народів на справді власть маючу владу, даючи тим самим правну охорону національним менчостям в Польщі, Румунії, Чехословаччині та Югославії. Наука справді знаменита, тим більше, що дано її самим вчителям.

Лишень одна обставина зменчує заслугу Турків, а то обставина, що Турки хочуть вчити алїянтів політичної щирости коштом гнобленого вірменського народа. Значить, навіть і в сьому случаю: алїянтські та турецькі пани биються, а вірменських парубків чуби болять.

З ПІДКАРПАТСЬКОЇ РУСИ.

Конґрес у Пряшеві.

Дня 23. падолиста відбувся в Пряшеві конґрес т. зв. „Русскої Народної Партії" в Пряшеві. Пряшівщина, та сама, в якій зараз по розвалі Мадярщини повстала перша руська народна рада в Любовни, що голосно заявила свої тенденції злучити Пряшівщину з Україною, стала з часом тереном подвигів кацапства. І нині стоїть Пряшівщина далеко позаді навіть Підкарпатської Руси. Там ще поза святе „ъ" люде ніяк не можуть вийти.

Не диво, що конґрес в Пряшові 23. падоиста відбувся під знаком мадяронсько-кацапської ідилії. Появилися так і головачі кацапсько-мадяронської згоди в Ужгороді Ґаґатко, Камінський та Мочкош.

В конґресі — як пишуть — взяло участь до 800 учасників. Реферували Д-р Антін Бескид кит кацапства в Пряшівщині), секретар „Русскої Народної Партії" Берецкій, д-р Камінський, Ґаґатко й ин. Принято на внесення священика Ройковича резолюції, в котрих збори 1) протестують проти границь між Підкарпатською Русею й Пряшівщиною, 2) жадають назначення ужгородського правительства з уродженцем Підк. Руси на чолі, 3) протестують проти централізації, 4) жадають переведення в життє автономії й виборів, 5) протестують проти українізації шкіл в Підкарпатській Руси,6) пересилають американським орґанізаціям привіт із нагоди конґресу, 7) висловлюють бажання утворення з політичних орґанізацій центральної орґанізації для охорони прав руського населення.

Замітне, що в резолюціях конґресу не має ніякого протесту проти нового епископа Нярадого „чужинця, українізатора" — мовляв словами „Руси" та „Русскої Землї" — хоч конґрес складався з самих сторонників тих ґазет. Нярадій видко вже вспів проломати леди та навіть здобути симпатії.

Про конґрес розіслала чеська телеґрафічна кореспонденція (ЧТК) коротку депешу, в котрій — на велике обурення кацапам — назвало цей зїзд „русинським" замісць „русским", себто російським, як се було бажанням самого зїзду.

Чеська і словацька преса віднеслася до конґресу холодно — в першій мірі тому, що взяли в нім участь відомі авантуристи Ґаґатко й Камінський. До того учасники зїзду — головно попи — не володіючи російською мовою говорили всюди між собою поза офіціяльною частею по мадярськи і дали привід до того, що деякі словацькі ґазети назвали цей зїзд мадярською маніфестацією.

Народницька „Руська Нива" займаючися в статті „Блаженні нищі духом" резолюцією проти „українізації шкіл на Підкарпатській Руси" пише:

„Читаючи це ми лиш дивуватися можемо й стискати плечима, що за неук міг цю резолюцію поставити і що за неуки могли її приняти.

Нині вже кожда інтеліґентна людина може вичитати в кождім локсиконі — не згадуючи про фахові книжки — куди належить наш нарід язиково й етноґрафічно... Отже панове у Пряшеві протестували проти своєї мови й проти свого народу. Вони хочуть завести мертве „язичіє", або прямо московську мову в такий час, коли наш народ, а особливо тота його частина, що жиє під впливом Словаків, сильно словачиться. В той ачс, коли Словаки вже явно говорять, що не лиш пословачені Русини не вернуть вже ніколи до руської народности, але й решта має пословачитися..."

Таки патронат!

Дня 24. падолиста відбулося засідання комітету в справі патронату чеських міст над руськими ґромадами. З Русинів були присутні крім гоови комітету жупана Д-ра Желтвая Д-р Михайло Бращайко й директор Ксть Грабар. Коли Д-р Желтвай запропонував таки просити чеські міста о патронат, спротивився тому д-р Бращайко, а за ним і Грабар, заявляючи, що села не потребують ласки, але належної їм помочи від правительства — й тому не будуть просити о патронат. Але проти їх голосів члени комітету Чехи приняли таки постанову, щоби руські села просили чеські міста о патронат.

Жіночий союз в Ужгороді.

В половині жовтня ц. р. згуртувалося ужгородське жіноцтво в так званий „Жіночий Союз". Товариство це зорґанізоване на взір „Союза Українок" у Львові і статут навіть є дуже схожий в обидвох цих жіночих орґанізаціях.

Тепер має союз 35 членів, які вибрали зпоміж себе головою паню Ірену Волошинову, дружину відомого патріота Августина Волошина, а секретарем учительку Марґариту Балоґ.

Союз має три секції: 1) гуманітарну, 2) освітно-шкільну, 3) промислово-торговельну.

Секція гуманітарна, що працює під головуванням пані Грабарової, отворила дня 18. падолиста народну кухню, якою користуються бідні шкільні діти та бідні люде. Кухня видає денно до 50 обідів.

Секція освітно-шкільна зачинає вже свою працю. Має вона на ціли позашкільну освіту жіноцтва головно нищих сфер, як робітництва, служниць тощо — через закладання курсів для неписьменних науку співу тощо.

Секція промисло-торговельна має ціллю науку шитя, посередництво праці, а найважнійше збування предметів домашного промислу Підк. Руси.

Як видко, й жіноцтво руське зрозуміло, що годі сидіти з заложеними руками й береться до праці. Це, правда, ще лиш одиниці, бо загал жіноцтва тут ще затурканий більш як деинде. Селянин уважає її просто за робочу худобу. Інтеліґентнеж жіноцтво, яке моглоби вложити свої сили для орґанізації жіноцтво — помадярщене гірше муццин.

Треба признати, що перша думка орґанізації жіноцтва вийшла... із Пряшева, де жіноче товариство заложилося скорше.

„Союз Русских Жен в Пряшеві".

Заложився він ще 23. марта ц. р. й тепер має 116 членів та свою малу історію. Головою товариства є дружина відомого Українця (тепер парох в Філіпсбурґу в Америці) о. Невіцького Омеляна, поетка й письменниця, секретарка пані Гойдич.

Союз ділиться на відділи: культурний й гуманітарний. Перший підготовив був уряд викладів, але вони задля браку зацікавлення та через викації будуть перенесені на зиму, так само курс руської мови Союз устроїв один концерт. Старанням союза влаштовано дівочий інтернат і його веденнє передано СС. Василіянкам із Галичини, яких не дуже то гостинно приняв був ужгородський епископ Попп. В Америці союз має своє „заступництво", яким проводить пані Марія Гануля.

Найважнійшим культурним ділом було видання „Календаря Союза Русских Жен" в Пряшеві на місце видаваного щорічно „Місяцеслова" під редакцією Йоана Кізака. Календар писаний народною мовою, всюди має сліди нильної руки пані Невіцької. На самім переді має календар привіт епископови Нярадому з нагоди приїзду до Пряшева, в котрім подана коротко його життепись та перегляд діяльности.

На місцях закладає „Союз" „сполки всеспомагаючой Богородици" (найменше 25 членів), які мають на ціли заспокоєння релігійних потреб членів.

Крім того заложив Союз „Спомагательну Кассу", котра дасть кождому членови 1000 кор. на похорон і бідним вдовам і сиротам по 100 кор. помочі що 3 роки. Члени платять що 3 місяці по 10 кор. вкладки.

Але скаже хтось, що союз „русских" жінок нам Українцям не настільки цікавий, щоб аж так про його розписуватися. Тут я пригадаю поданий на цьому самому місці крик пряшівської „Руси", що Союз веде „українізаторську" роботу. Значить два „сс" та „ъ" — це декорація, якої — як сказано — на початку, інтеліґенція та селянство в Пряшівщині потребують. За цею декорацією йде тиха, повільна праця народного освідомлювання. Час покаже, чи праця та не буде більше успішна, як криклива робота Ґаґатка, Камінського й Ко.

СИРОТА.

Посеред цвинтаря при гробі
Лежала снігу купа.
А під сим снігом як щез весною
Найдено сироту-трупа.
Одного його рідная мати
На сей світ Божий пустила
Але недуга неумолима
З сином 'ї розлуичла.
Умерла мати, дитя осталося
Батьку жаль стало дитяти
Віддав в сусіди сироту бідну
Сам пішов в світ заробляти.
Лише не довго сусідам хтілось
Сирітки пильнувати.
Побачив батько, що прикро стало
І бучів [illegible]
Оставив жену з дитятем дома,
А сам в фабриці працює;
Не знає сердечний, як над сиротою
Ся друга мати лютує.
Росте сирітка вже літ чотири
І пятий наступає
А друга мати лише катує
І батька бити вмовляє.
А батько, мабуть, щоб доказати
Як жену вірно кохає
Приступив остро до сина свого
І нові знаки.........................
Тату ой тату! синок благає
За що ти мене катуєш?
Я ще сегодня з самого ранку
Не їв нічо — чи ти не чуєш?
Поглянь на моє те все збите тіло
На сі пекучії рани
То вчера зранку так догодили
Ох, — руки нової „мами".
Лиш в батька серце вже скаменіло
Сирітці вже не вблагати
Вийшло сердечне і утікає
З' плачем із рідної хати.
Виходить з дому, а вітер свище
Аж сніг з землею мішає
Іде і бачить, а тут вже цвинтар
Де мати спочиває.
Прийшло д' могилі своєї мами
Клякло і з плачем благає
Прийми матінко мене до себе,
Напів замерзле ридає.
А вітер свище і мете снігом
Нутою пустині грає
Ось-ось сирітки вже не видати
Вже снігом закриває.
Посеред цвинтаря при гробі
Лежала снігу купа
А під сим снігом, як стаяв весною
Найдено сироту-трупа.

Павло Романишин.

ЛИСТ З ЯРОСЛАВСЬКОГО ПОВІТУ.

Дорога Сестро! Прошу тя напиши мені, що там часописи пишуть про вибори до польського сойму в Східній Галичині, бо у нас поарештували найлучших синів України! Арештовано кількадесять тисяч, які поневіряються в страшній нужкі по тюрмах. Відбуваються наглі суди; і розстрілюють і вішають наш молодий цвіт! Із нашого міста, з Ярослава, також сидять в тюрмі і то самий найлучший нарід, то есть професор Вербенець і Воробель Йосиф і наш дяк і такі инші. Їх есть 30, самі молоді цвіти і вже їх тримають 3 неділі в тюрмі без ніякої вини. До сего часу не роблять жадної розправи і не знати як довго їх будуть тримати. Оттак наш нарід пропадає. На доказ посилаю тобі українську газету, шобисьте собі сами перечитали, як у нас розстрілюють чесних синів України, а иних держать в тюрмах. Як дістанеш сей лист, то дай перечитати своїм товаришам і товаришкам, щоби знали, що наш нарід не спить, а жиє і хоче жити, тільки вража Польща не дає! Тепер здоровлю вас всіх разом і прошу о відпис.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

П. С., Бостон, Месс. — Вилієма Мек Кінлія, 25-ого президента Злучених Держав, застрілив на всеамериканській виставі в Боффало, Н. Й., дня 6. вересня, 1901 року, анархіст, Леон Чолґош. Президент Мек Кінлі помер 8 днів по замаху, 14. вересня, 1901 р.

Чолґош був родом Поляк. Родився в Америці, в Дітройт, Миш. Його судив стейтовий найвисший суд в Боффало, Н. Й., в днях 23. і 24. вересня, 1901. і засудив його на смерть. Страчено його на електричному кріслі в стейтовій тюрмі в Оборн, Н. Й., дня 29. вересня, 1901.

Н. Й. Ш., Менвил, Р. Ай. — В Злучених Державах є тільки американські університети, де вчать тільки в англійській мові. Удержанне для студента в Америці таксамо дороге як і для кождого, хто тут живе, а кромі того в американських університетах студенти ще оплачують високі такси. В деяких містах в Европі, як у Відні або в Берліні і в других німецьких містах, студенти видають на життє пять разів, а навіть і десять разів меньше аніж в Америці. Таксамо розмірно дешево в Чехословаччині. Для бідних студентів з Европи нема рацій їхати до університетів в Америці. За сі гроші, що в Америці треба для студента на рік, в Европі він безпечно може тепер скінчити всі університетські студії (4 або 5 літ). Тепер є родини в Америці, котрі посилають дітий на науку в европейських університетах лише тому, що се їх меньше коштує і відповідає їх фінансовим обставинам. Лише богаті Европейці могли-б собі позволити на виправу до Америки учитись в тутешних університетах.

ПРОТЕСТ ПРЕЗИДЕНТА ПЕТРУШЕВИЧА ПРОТИ ПОЛЬСЬКОГО СТАТУТА ДЛЯ СХ. ГАЛИЧИНИ.

До Головних Держав Антанти:—

Ми дізналися з відповіди б. італійського міністра для справ закордонних п. Шанцера, зложеної в місяці жовтні с. р. в італійському парляменті до ч. 329, що в останньому часі головні держави антанти (аліянтські) одержали від польського Уряду ПРОЕКТ СТАТУТА ДЛЯ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ; котрий є предметом виміни поглядів поміж дотичними кабінетами.

Не знаючи змісту сього проекту, в усякому разі маємо право ствердити, що проект польського уряду може представляти тільки предложение ОДНОЇ З НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНЬШОСТИЙ, бо АНІ УКРАЇНСЬКА БІЛЬШІСТЬ АНІ ЖИДІВСЬКА МЕНЬШІСТЬ НІКОЛИ НЕ ГОДИЛИСЬ НА ПРОЕКТИ ПОЛЬСЬКОГО ПРАВИТЕЛЬСТВА.

Тому вважаємо нашим обовязком звернути увагу головних держав Антанти, що УКРАЇНСЬКА НАЦІОНАЛЬНА РАДА яко репрезентація значно переважаючої більшости населення вже вчасніше предложила представникам сих держав, яко правним суверенам, ПРОЕКТ СТАТУТА ДЕРЖАВНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ яко незалежної держави вільних народів. Отсей наш проект одинокo відповідає засадам національної справедливости і національного самовизначення населення Східної Галичини, по думці рішення Найвисшої Ради з 25. червня, 1919 р.

Просимо отсим, щоб головні держави Антанти приняли наш проект статута державної організації Східної Галичини за підставу своїх нарад, та щоб перед вирішенням справи статута для Східної Галичини вислухали делегацію Української Національної Ради Східної Галичини яко репрезентацію більшости населення.

Відень, 30. падолиста, 1922.

Др. Евген Петрушевич в. р.
Президент Української Національної Ради Східної Галичини.

МОСКОВСЬКІ ОПІКУНИ УКРАЇНИ.

З большевицьких жерел доносять, що предсідатель українського ЦИК-а постановив зорганізувати надзвичайну комісію для боротьби з наслідками голоду в південно-західних губерніях України, та що першим рішенням сеї комісії була заборона висилати збіжа, так в центральну Росію, як і за границю.

Отсе большевицьке донесення замітне з кількох зглядів.

Формально, бо начальний уряд України ще й тепер немає української назви, а звесь по московськи Укр. ЦИК-ом (себто Украинскій Исполнительний Комитет — Український Виконавчий Комітет) як також тим, що слова „Центральна Росія" поставлено так, що читач набирає вражіння, що Україна се часть Росії, хоча на краю (по московськи „окраїна", те саме, що по польськи „креси").

По суті донесення цікаве тим, що Український ЦИК. видає заборону вивозити збіжа з України тоді, як вже все збіжа з України вивезено, як також тим, що нова „чрезвичайка" збирається бороти з наслідками голоду на Україні, як на Україні голод ще не скінчився.

НЕ ВДАВСЯ ПОЛЬСЬКИЙ „ПЛЕБІСЦИТ".

Польські газети у Варшаві й у Львові оголошують отсей звіт про „вибори" до польського сойму і сенату у Варшаві, які Ляхи намагались перевести в днях 5. і 12. падолиста с. р.

ВИСЛІД ВИБОРІВ ДО СОЙМУ.

Округ:	Управнених:	Голосувало:	%	Не голосувало	%
48. Перемишль:	222,641	131,464	50	91,177	41
49. Самбір:	220,000?	77,971	35?	142,029?	65?
50. Львів-місто	137,414	77,941	56	48,582	41
51. Львів-округ	275,520	97,691	35	117,829	65
52. Стрий:	253,552	100,701	39	152,851	61
53. Станиславів:	363,213	114,315	31	249,198	69
54. Тернопіль:	417,460	144,666	34	272,794	66
55. Золочів	391,147	131,951	33	242,196	67
Східна Галичина:	2,054,00	763,900	37	1,290,100	63

ВИСЛІД ВИБОРІВ ДО СЕНАТУ.

„Воєвудство":	Управнених:	Голосувало:	%	Не голосувало:	%
Львів:	916,639	447,945	48	468,691	52
Станиславів:	444,598	139,828	31	304,760	69
Тернопіль:	400,948	154,920	31	246,456	69
Східна Галичина:	1,762,182	742,693	36	1,019,028	64

Як видно з того ПОЛЬСЬКОГО обчислення, то Польща при помочі польських голосів і жидівських а навіть хрунівських та при помочі страшних розбоїв і злочинів, не потрафила таки нафабрикувати БІЛЬШОСТИ голосів за виборами до свого сойму і сенату із Східної Галичини. Навіть вже з того пошахрованого обчислення про пошахровані вибори виходить, що Польща здобула при голосованю МЕНЬШІСТЬ.

УКРАЇНСЬКА БІЛЬШІСТЬ навіть після того польського обчислення ЗДЕРЖАЛАСЬ ВІД ГОЛОСОВАННЯ, значить заявила, що не хоче мати нічого спільного з Польщею.

Так цілий польський плян з „плебісцитом" не вдався.

Нині Польща не може покликуватись на вибори в Галичині, яко „плебісцит", який заявився за злукою з Польщею, бо навіть якби се вважати „плебісцитом", то сей „плебісцит" більшостю голосів заявився проти злуки Східної Галичини з Польщею.

ГОСПОДАР І ВІЛ.

Один господар був свободі друг великий,
І зняти він хотів з вола ярмо навіки.
Але на той замір так віл йому сказав:
— „Відколи я живу, я те ярмо тягав,
І батько мій носив і всі діди носили;
Спасибі Богові, наш рід не збувся сили.

За ласку дякую: не був би я волом,
Як би я не схотів зостатись під ярмом."

І люди є такі — дурні та ще й уперті:
Родилися в ярмі, в ярмі хотять і вмерти.

В. Самійленко.

УКРАЇНСЬКИЙ СОЦІОЛЬОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ

під проводой проф. М. Грушевського випустив протягом остайнього року дуже цінні і кождому українському робітникови і фармерови цікаві книги:

Замітки і матеріяли до історії української революції П. Христюка, 4 книги, разом до 700 стор. великого формату, — перша історія української революції оперта на документах (всі важнійші документи тут же наведені). За 4 книги $3.50.

Галичина в рр. 1918—1920. Мих. Лозинського — також документальна, повна, безсторонна історія Галичини в сих роках, 228 стор., ціна 1 доляр.

З почипів українського соціялістичного руху. Мих. Драгоманов і женевський соціялістичний гурток. Зладив М. Грушевський. Се дуже цікава збірка статей і матеріялів про те, як Драгоманов і инші українські діячі 50 літ тому йшли до тих гадок і гасл, під котрими йде нинішня революція. 212 стор. Ціна $1.50.

Початки громадянства — про те як повстала людська громада, сімя, власність, держава, релігія, написав М. Грушевський. стор. 328, ціна $1.50.

Теорія нації — як нація повстає розвивається, яку має вагу і цінність, написав проф. Старосольський, 144 стор. Ціна 75 цнт.

Вийшла ще книга М. Шрага: **Держава і соціялістичне суспільство.**

Хто посилає гроші на сі книги просто до видавництва, дістає їх з опустом 35%, і пересилка даром (рекомендованою опаскою). Хто записує всю серію; дістає 45%. Без грошей книги нікому не посилаються.

Майте на увазі, що записуючи сі книги, ви не тільки дістаєте дуже корисну лектуру, але і спомагаєте наукову інституцію, яка в теперішній критичній хвилі представляє перед світом українську науку. Окрім вичислених вище книг на українській мові, Український Соціольогічний Інститут видає також книги на французькій мові для чужосторонніх читачів, про Україну і українську справу — вони розсилаються по університетах, академіях, публичних бібліотеках і т. д., за дурно. Досі вийшла історія України, антольогія української літератури, приготовлена історія української літератури, економічна географія України й ин. Випущені книги дуже прихильно оцінені заграничними ученими, але вложені в них кошти не повертаються, і дальші публікації можна буде випускати тоді тільки, як в поміч прийдуть наші земляки або з жертвами або купованием книг.

Гроші надписати краще банковими переказами (дрефтами), бо з листів пропадають часто. Переказуйте тільки в долярах на імя Michael Hruschevsky, Wiener Bankverein, адресуйте Wien, IX., Porzellangasse 19|1.

Звідтиж можна записувати книги М. Грушевського по історії українській і всесвітній:

Ілюстрована Історія України, доведена до 1920 р., без оправи $2.50, в оригінальній пів-полотняній $2.90, в цільо-полотняній $3.20.

Історія Україна для шкіл, ціна $1.00.

Про старі часи на Україні, історія України для першого початку, доведена теж до 1920 р. 60 центів.

Культурно-національний рух в XVI-XVII в. $1.20.

Хмельниччина в розцвіті, 1648—1650, найбільш докладна і документальна історія сеї великої доби, передрукована з єдиного примірника, який зацілів з накладу, що пропав у Москві. Ціна $1.50, в гарній оправі $2.20.

Всесвітня історія до 1920 р. в 2 частях, з гарними ілюстраціями $2.00.

Незадовго вийде **Огляд історії української літератури,** частина перша, в 2 томах.

Хто записує сі книги звідси, дістає великий опуст, особливо як купує цілу серію.

Звідти-ж можна діставати томи **великої історії України** (Історія України-Руси) М. Грушевського, які ще зістались.

Заохочуйте Ваші книгарні, щоб записували і тримали сі книги, але попереджайте їх, щоб без грошей, на кредит, книг ми нікому не посилаємо.

Вийшла: **Примітивні оповідання, казки і байки Африки і Америки,** 90 цнт.

Грушевський: **Від Куруківщини до Кумейщини** (1625—1638), $1.50.

Початки Хмельниччини. $1.00.

Всі прихильники вільної робітничо-селянської України повинні тримати часопись

БОРІТЕСЯ—ПОБОРЕТЕ

що виясняє, якою повинна бути ся Україна трудового люду, без хлопа і без пана — чого треба триматись і добиватись українським селянам і робітникам.

Вона виходить уже третій рік у Відні, зошитами до 80-и сторін друку, часом рідше, часом частійше, без означеного часу, при близшій участи таких визначних публицистів і діячів українських як проф. Мих. Грушевський, голова Української Центральної Ради, що проголосила Українську Республику в 1918 р., Микола Шраг, місто-глова Центральної Ради і редактор „Боротьби", української революційної газети в 1918 р., Микола Чечель, секретар Центральної Ради, Павло Христюк, генеральний писар першого українського уряду, автор першої документальної історії Української Революції, й ин. —

Хто пришле два доляри американські, одержить всі числа, які досі вийшли (10 зошитів). Тих комплетів не так уже богато, і тому радимо всім спішитись надсилати ту передплату, щоб мати ті цікаві й грунтовні статі й звідомлення, які там були уміщені.

Так в № 6 міститься обширна, пояснена програма, яка має бути Робітничо-Селянська Україна, — вона зредагована вичисленими вище близшими співробітниками „Борітеся-Поборете", і випущена саме сими днями, в лютім 1922 р.

В № 1 М. Грушевський подав докладний історичний вивід Радянської України.

В № 4 П. Христюка стаття про українську буржуазію в революції.

В № 7 і 8 М. Шрага про федерацію соціялістичних республік — яка вона повинна бути.

В № 9 звідомлення М. Чечеля про його подоріж на Україну літом 1921 р. і переговори з радянським урядом.

В № 10 отвертий лист М. Грушевського, до голови радянського уряду Раковського і стаття П. Христюка про новий напрям економічної політики радянського уряду, і богато инших цікавих і вартних статей.

Спішіть надсилати передплату по адресу М. Грушевського, вказану вище.

Підтримуйте сей незалежний орган українських соціялістів-радянців (Української Партії Соціялістів Революціонерів). Він не піддобрюється ні до большевиків, вказуючи твердо всі хиби і шкоди їх окупаційного режіму,— ані до буржуазії, що накликаючи робітників і селян до большевиків, мріє про відновлення влади капіталу та панів-поміщиків. Він скаже Вам усю правду, нікого не оббріхуючи і нікому не підлещуючись. В теперішній хвилі, коли стали против себе оборонці України панської, гетьманської, отаманської, і України робітничо-селянської, кождому робітникови чи фармерови чи інтелігентови важно бачити сей твердий дорогосказ, кудою йти й чого триматись!

ПОЗІР! ГЕМТРЕМК. МИШ. І ОКОЛИЦЯ. ПОЗІР!

Отсим дорогою повідомляється, що

В НЕДІЛЮ, 31. ГРУДНЯ 1922

точно о годині 2. пополудни

— відбудеться —

ВЕЛИКЕ ВІЧЕ

в Українській Хаті.

на котрім не сміє бракнути ні одного Українця з Гемтремк і околиці. На сім вічу будуть промовляли бесідники на тему: 1. Щоб обединити всі українські товариства. 2. Зорганізувати всіх Українців в одну нероздільну сильну громаду. 3. Мається вибрати льокальний комітет, до котрого ціла громада малаб відноситись з всякими політичними справами. 00-01

Справа великої ваги, тому всі Українці як один повинні явитись на сім вічу.

ПЕРЕДВІЧЕВИЙ КОМІТЕТ:

В. Седляр, предс.; **Є. Гривнак,** секр.

BRIDGEPORT, CONN.

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ ГРОМАДЯНЕ.

Заходом Братств, Товариств і Парохії

відбудеться

НАРОДНЕ ВІЧЕ

В НЕДІЛЮ, 31. ГРУДНЯ 1922

в церковній гали під ч. 34 Beach St. о годині 3-ій пополудни.

На віче прибуде представник Зах. Укр. Нар. Републики Др. Л. Мишуга, тож просимо усіх щирих Українців з Бриджпорт, Савтпорт і Ню Гейвен до участи. Коли ми почуваємо себе Українцями і чуємо те горе, котре діється на нашій вітчині, де лютий ворог хоче нас змести з лиця світа, тож не пора нам сидіти тихо, а помочи нашим славним героям, котрі обороняють рідний край до послідної краплі крови і не тратять надії, тож не тратьмо і ми, а прийдіть на віче усі як один.

Для крикунів, агентів Лейби Троцького або Пілсудського нема місця.

01-02 КОМІТЕТ.

СНІГОВА ЗАМЕТІЛЬ В ГАЛИЧИНІ

В окрузі станиславівської дирекції зелізниць з причини снігової заметілі з днем 2. грудня аж до відкликання припинено зелізничний рух на відтинку Вікно — Ясенів Пільний, лінії Делетин Стефанесті. Рівночасно припинено рух на відтинку Коломия — Вікно.

NEW BRITAIN, CONN.

ЗАГАЛЬНЕ НАРОДНЕ ВІЧЕ

в справі Східної Галичини

відбудеться

В НЕДІЛЮ, 31. ГРУДНЯ 1922

в Українській гали при N. Erwin Place.

Початок точно о год. 2-ій пополудни.

Браття Українці! Знущання польської шляхти над українським народом в Галичині, арештовання української інтелігенції світської і духовної, робітників і селян, наглі суди над товаришами найкращого українського молодого цвіту, отсе власне причини, котрі заставили нас до скликання всенародного віча. Комітет кличе на віче всіх чесних Українців з Ню Бритейн і околиці. — КОМІТЕТ. 01

ДОПИСІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Четвертий звіт з роботи Комітету Рідної Школи Золочівщини.

Отсим подаємо до відома звіт дальшої роботи нашого Комітету в справі несення помочі Рідній Школі в Золочівщині, рівночасно подаємо до загального відома спис Українців і Українок котрі своїми жертвами показали свою любов для Рідної Школи.

В часі до 30. мая 1922, Комітет зібрав був $619.23, з того вислав до Золочева $587.85, а в касі осталось 38 центів по відплаченню найпотрібнійших розходів. Виказ жертводавців був оголошений в „Свободі", ч. 235. Комітет Рідної Школи в Золочеві сі гроші отримав і повідомляє про се в окремій відозві.

Дальший прихід був з місячних членських вкладок по 50 центів за місяці червень, липень, серпень, вересень, жовтень і падолист $50.50.

На весілю у п. Марії Колодій дня 8-го жовтня с. р. зібрано $13.00. Жертвували слідуючі: П. Старунь $5.00, Марія Колодій і А. Ляхович по $1.00, а решта зложили дрібними датками.

На весілю у д. Й. Бучковського дня 22. жовтня с. р. зібрано $14.51.

Дня 21. жовтня с. р. Комітет устроїв представлення „Ой не ходи Грицю та на вечерниці"; чистого зиску було $182.00.

При розпроданню тікетів на представлення по домах приятелів і уродженців золочівщини зібрано жертв $36.00.

Жертвували слідуючі: Комітет села Городилова, В. Цільник і П. Г. по $5.00; Д. Лемко $2.50; Ева Кобзар, М. Желіско, Т. Ґулай і Г. Федун по $2.00; осталось зі збірки на печатку $1.35; П. Гаврилів, Г. Цільник, П. Волошин, А. Вишньовська, К. Денега. М. Назаревич, П. Назаревич, Г. Коструба, В. Лазаревич, В. Домарецький, В. Харчук, Г. Киркир (жид), М. Меркун, о. В. Лотович, А. Козак і С. Городецький по $1.00; П. Граничка 75 ц.; М. Гарматюк і Н. Н. по 50 ц.; І. Кур 25 центів.

Дня 30. жовтня с. р. Комітет вислав знов $213.00 через Балтик Америка Лайн (ч. ресітів: 34404, 34405, 34406) на руки Комітету Рідної Школи в Золочеві. За рік свого істновання Комітет вислав разом $800.85. (Кромі згаданих ресітів ще через Банк „Мекеникс енд Метел Наш. Банк", $187.85, ч. р. 563288 та через Америкен Експрес Ко. ч. р.: 2433184, 2535425, 2535427, 2531049, 2535426, 2433187, 2433186, 2433185). В касі остає $86.46 до дня 30. падолиста 1922.

На конець ще мала пригадка до Земляків Золочівщини, Зборівщини, Поморянщини, Камінеччини, Брідщини і Глинянщини. Ви Земляки своїми жертвами спаслисьте Українську Гімназію в Золочеві. Там Ваші браття горді з Вас і вдячні Вам за се. Помятайте отже і на дальше на свій почесний обовязок, щоби Ваші браття в Галичині і на дальше могли Вами гордитися.

Жертви просимо присилати на руки касієрки пані Юлії Шміт, 612 Іст 17-та улиця, Ню Йорк, Н. Й.

(Всі ресіти були провірені в Ред. „Свободи").

Никола Сембай,
Юлія Шміт.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА"

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Повідомляється членів тов. Вільних Козаків, від. 316, що спеціяльний мітинґ відбудеться в Товариськім Домі, в четвер 28. грудня 1922 р. Початок зборів о 7.30 вечером. Проситься всіх членів прийти і полагодити непокінчені справи з минувшого мітинґу. Член неявившийся заплатить кару 50 цнт. — Д. Братусь, предс.; В. Ґурянський, секр.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. Тов. Вільні Козаки с. Росільна, від. 196, повідомляє, що річний мітинґ відбудеться о 2. годині пополудні в неділю, 31. грудня в церковній гали при Ґрін і Сусекс ул. На порядку нарад звіт уряду з цілого року і вибір нового уряду на рік 1923. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., а урядник 1 дол. — Д. Мандра, предс.; Н. Цінорчин, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. Вільні Козаки м. Львова, від. 143, повідомляє, що річний мітинґ відбудеться о 8. годині вечером в суботу, 30. грудня в гали У. Н. Дому під ч. 217 Іст 6-та ул. На порядку нарад вибір нового уряду і будесь принимати нових членів без вступного до товариства і до У. Н. Союза. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., а урядник 1 дол. — Й. Васильців, предс.; П. Мельничук, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, від. 117 повідомляє, що річний мітинґ відбудеться в суботу, 30. грудня о 8. годині вечер в гали Укр. Нар. Дому під ч. 217 Іст 6-та ул. На порядку нарад справозданнє старого уряду і контрольної комісії і вибір нового уряду на 1923 р. Неявившийся член заплатить кару після ухвали зборів. Члени котрі не належать до У. Н. Союза повинні подбати, щоби самі вступили і других приєднали, бо тепер єсть добра нагода, бо приймаєсь без вступного через 3 місяці, до товариства будесь принимати членів на річних зборах без вступного. — І. Ганачівський, предс.; П. Перей, секр.

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 64, повідомляє всіх своїх членів, що надзвичайний мітинг відбудеться в суботу, 30. грудня о годині 6.30 вечер під ч. 435 Мейн ул. Кождий член обовязаний явитись на тім мітингу, бо будеться роздавати календарі і є инші важні справи до поагодження. — В. Григорчук, предс.; Г. Нічка, кас.; М. Сас, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Бр. св. Володимира, від. 130 повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в пятницю, 29. грудня в Укр. Нар. Домі під ч. 217-219 Іст 6-та ул., о годині 7.30. На зборах буде вибір нового уряду на рік 1923, справозданнє всіх урядників за рік 1922, як також будуть рішатись важні справи. Відтак члени повинні старатися привести нових членів, бо до У. Н. Союза приймаєсь без вступного, а до братства після ухвали. Присутність всіх членів пожадана. — В. Вересюк, предс.; Н. Марків, рек. секр.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ. Отсим подається до відома членам тов. Запорожської Січи ім. Б. Хмельницького, від. 245, що річний мітинґ відбудеться 31. грудня. Неявившийся член заплатить 1 дол кари, а урядник 2 дол. Початок мітинґу о годині 2. в гали при укр. православній церкві. Проситься членів прибути на цей мітинґ, де виберете собі уряд, ухвалите деякі корисні правила. Від цего мітинґу залежить цілий напрям цілого року. Членів принимається без вступного до У. Н. Союза, тож користайте з нагоди. Приходіть всі. — В. Гасій, секр.

МАКАДУ, ПА. Бр. Сошествія св. Духа, від. 7, повідомляє, що річний мітинґ відбудеться о 1. годині попол. в понеділок 1. січня в церковній гали при Вест Блейн стріт. На порядку нарад уряд буде здавати річний звіт і будеться вибирати новий уряд. Неявившийся член заплатить кару 50 ц., а урядник 1 дол. — І. Когут, предс.; П. Пухир, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. Сокіл, від. 336, повідомляє всіх своїх членів, що річні збори відбудуться в понеділок, 1. січня 1923 о годині 1. пополудни в Укр. Нар. Домі при Вест 14-та ул. На порядку нарад вибір нового уряду на 1923 р., справозданнє контрольної комісії з цілого року, як також други важні справи до полагодження. Проситься прийти на сі збори і привести нових членів до товариства і до У. Н. Союза. Добра нагода. Будеться принимати нових членів без вступу. Неявившийся член заплатить кару 50 ц., а урядник 1 дол.

БОГДАН ЛЕПКИЙ.

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА ПЕРЕД КОТЛЯРЕВСЬКИМ

(1)

Українська література дійшла була протягом XI, XII і XIII століття до високого ступені розвитку.

Розвивалася вона з двох елементів, з рідного й нанесеного, чужого. Рідний, це були народні пісні, тісно звязані з поганською вірою і зі славянським світоглядом. (Розуміється мова була тут тодішня народня). Чужі впливи йшли з усіх сторін, але перевагу мав вплив християнський, що заходив на Україну разом з пропаґандою христової віри. Він приносив з собою незрозумілу мову грецьку і не чужу для тодішнього українського уха старославянщину.

Тая старославянська, чи там староболгарська мова, робилася разом з поширеннем християнства літературною мовою на тодішній Україні.

Оба ці елементи, як крайно ворожі до себе вели невпинну боротьбу. За своїм стояла традиція народу, привязання до давної віри, до своїх рідних обрядів і звичаїв, за новим, нечуваним, обстоювали князі, і їх дружини разом з тодішним, здебільшого ще чужим духовенством.

Чужі впливи брали верх, але рідна течія стихійна здобувала собі місце в літературі. Її чарам несвідомо піддавалися образовані письменники, вона вдиралася також в область мови і вже в памятниках української літератури з другої половини XI століття видно живі сліди української бесіди. Так витворився окремий літературний язик на Україні, який значно ріжнився від пізніщого російського й білоруського, хоч всі вони виросли на церковно-славянщині.

Так само українську народню стихію видно в церковній літературі, а ще більше в хроніках, що дуже сильно відбігають від тодішних грецьких та візантійських шабльонів. Постаті святого Володимира, княгині Ольги, Святослава і другі змальовані тут під сильним впливом народнього елементу. Цей народний елемент пробивається також в описах подій, які виходять плястично і кольоритно, а не сухо і вяло, як у хроніках византійських.

Вже з початком XI. століття може похвалитися українська література таким великим письменником, як київський митрополит Іларіон, котрого похвальне слово в честь князя Володимира зраджує з одного боку знамените літературне й наукове образовання, а з другого щире чуття, патріотизм і національну свідомість з примішкою деякої національної гордости. Іларіон тішиться, що його держава велика й богата і просить Бога, щоб беріг її від ворожих затій.

Найстарший український рукопис, це Остромірове Євангеліє з 1056-1057 р. а збірники князя Святослава з 1073 і 1073, це вже екцикльопедія тодішньої науки. Єсть там виїмки з творів отців церкви, з історії та фільозофії, з реторики, єсть тут також індекс дозволених і заборонених творів.

Ці книжки служать заразом як доказ високо розвитої графічної техники, їх зверхній вигляд може вдоволити навіть найвибагливійшого читача.

Таких творів з XI століття дійшло до нас 30, а з XII поверх 60. Розуміється есть це тільки частина, бо не мало мусіло впасти жертвою невблаганого часу.

Здебільшого ці книжки служили справам церкви й віри. Євангеліє, псалтир, життя святих і твори отців церкви як: Івана Золотоуста, Василія Великого, Григорія Богослова, займають перше місце між найдавніщими українськими книжками.

Але й на релігійному полі творять українські письменники річ замітну а саме: „Київо-Печерський Патерик", котрий не тільки що не уступає перед Синайським та Афонським, але своєю поетичностю, і щиростю малюнку стоїть вище їх.

На XI й XII століття припадає початок української апокрифічної літератури, яка пізніще розвилась незвичайно буйним цвітом. Це ніби національний релігійний епос, в котрім народня уява розсаджує рямці догми та катехізму, це ніби фантастичні малюнки на релігійні теми.

Так само на кінець XI століття припадають також початки українського хронікарства. Так звана літопись Нестора, а дальше Київська і Галицько Волинська, це книги на стільки богаті змістом і оригінальні формою, що не посоромилабися їх навіть найбогатійша література.

Галицько - волинську літопись вважають навіть чужі вчені книгою зівсім виїмковою, в якій цінний історичний зміст вяжеться з прегарною літературною формою, як у жадній із сучасних хронік.

Літописці здебільшого по імени незвісні. Відомий оден з перших Нестор (1056—1114) на його паде честь бути родоначальником української історії.

Так само невідомі, або маловідомі перші українські співці. Про найбільшого з них, Бояна, осталася тільки згадка, так само згадується лиш про перемиського співака Митусу; твори їх не зберіглися. Натомість зберіглось знамените „Слово о полку Ігоревім" (з 1186 р.), так тут знову невідомий автор.

„Слово о полку Ігоревім" оспівує похід князя Ігоря на Половців, його боротьбу з тими, степовиками, погром над рікою Каялою, половецьку неволю і втечу з неї.

Тема, як бачимо звичайна, бо український народ за ввесь час своєї історії боровся з Азією, йому, так сказати, судилася роля передового сторожа Европи, але похід Ігоря, був одним з тих моментів цеї великої боротьби, коли українські князі переходили від дефензиви до офензиви і тому він оставив такий чудовий слід по собі подібно як офензива Греків проти Трої, дала світові нерівнану „Ілїяду".

Автор „Слова о полку Ігоревім", не дивлячись на те, що офензива Ігоря скінчилася катастрофою, ставить його другим князям як примір героя і патріота, взиває своїх земляків до єдности і згоди, до лицарських зусиль за волю і єдність рідної землі.

Його слова, це не театральний ефект, не фальшивий патос, це крик добутий з глибин душі і думки, це осліплюючий жмут світла кинений поетом-чародієм позад себе і перед себе, далеко в минувшину і не блище в будучність, щоб остеречи земляків перед неминучою катастрофою.

Як твір національний, високо патріотичний, займає ця поема виїмкове місце в світовій літературі, а з боку технічного вона являється прямо сфінксом. Не можна уявити собі як український письменник з кінця XII століття міг орудувати такою мистецкою формою і такими літературними прийомами, які лиш в найновіщих часах здобули собі горожанське право.

З иньших світських творів старої української літератури згадаю „Поучення дітям" князя Володимира Мономаха (1053—1115), (автобіографічно-дидактична монографія), а дальше „Моленіє Заточника" (збірка апофтегм) і знамениту „Подорож до Святої Землі" ігумена Данила, (коло року 1108), якій рівної тодішна світова література не мала.

З наукової літератури згадаю про підручники географії (топографія Косми Індикоплова), історії (хронограф), фізіольог та другі. На ниві юридичної літератури найстаршими памятниками являються „Договори Руси з Греками" (907, 9011 і 945), „Номоканон" (збірник цивільного і карного права), найдавніший памятник славянського уставодавства.

Це розуміється тільки замітніші появи найдавніщої української літератури на доказ як скоро, буйно і всесторонно стала вона розвиватися, як скоро визволювалася з залежности чужих впливів (византійсько-болгарських) і як консеквентно стреміла до витворення свого власного літературного типу.

Цей окремий тип проявляється зарівно в змісті як і в формі, так, що не важко відріжнити український памятник тої доби від північно-руського.

Письменники — це здебільшого духовні. Але й світські люди, навіть князі і княгині не цураються того діла. У них проявляється навіть розуміння літературної критики, чого доказом перша літературна полеміка між письменниками максимальної і мінімальної програми, себто між тими, що старалися писати дуже вчено, а між приклонниками більше популярного писання.

Інтерес церкви і княжих кругів був чимало понукою для скорого й успішного літературного розвитку, але сумніву нема що важку ролю грала тут даровитість народу і те почуття національно-державної гордости, яким переймалися письменники, дивлячись на розвиток рідної держави й на величність її столиці, Київа, богато, блискучого, з численними церквами та монастирями, між котрими передове місце займала Київо-Печерська Лавра.

Жорстокі татарські напади, нещаслива битва над Калкою (1224) і облога Київа (1240), а ще скорше варварський напад князя Андрія Суздальського (1169), припинили отсей пишний розцвіт української літератури.

Перед образованими українцями з'явилися турботи політично - економічної натури, бракло нетільки тієї мирної атмосфери, серед якої найкраще розвивається духова творчість але й того психічного підйому, який письменникам дає свідомість своєї власної, богатої і сильної держави.

Над народом і над його літературою повисла гроза чужої кормиги, ярмо загрозило перу.

По розпаді київського князівства духова творчість пересувається на захід, до галицько-волинської землі, котра по вигасненню власної династії перейшла в половині XIV століття до Польщі.

Але й тоді, коли Україна втратила самостійність, коли вона була підбита Монголами, Поляками і Москвою літературна творчість не вигасла до решти. Поширюються — наукові збірники та компіляції, як „Златая Ціп", „Ізмарагд", „Матиця", Пчела", ростуть апокрифи та розвиваються повісти, між котрими „Варлаам і Йоасаф" являється архитвором, апольоґією християнства.

(Дальше буде).

ІВАН КОТЛЯРЕВСЬКИЙ.

Дальша повінь арештів у Східній Галичині.

(З львівської „Свободи" з 29. і 30. падолиста, 1922).

Підліски малі.

Арештовано студ. Ів. Петрину.

Бережанщина.

Арештовано в селі Городищі В. Кривокульського, двох братів Ремезів і В. Міляна.

Рогатинщина.

В с. Дичках переведено ревізію в домі студ. Ів. Матиса.

Брижава коло Сянока.

Арештовано за противоборчу агітацію на донос постерунку з Жогатина Миколу Зайка, д-ра М. Ільницького, о. Тиховського, учит. Марцінковського. В читальні переведено ревізію.

Жандарми бють.

В Холоєві, пов. Радехів, жандарми Валяс, Зайонц і Ґенсьор побили в нелюдський спосіб арештованого Бабія Дмитра. Арештовано ще Петра Бабія, Ів. Голембйовського, С. Новосаду, яких відставлено до Золочева.

Чачиж пов. Камінка струм.

Арештовано учит. Ф. Білозора, студ. П. Мельника, Ю. Насальського.

Глібовичі вел. пов. Бібрка.

Арештовано П. Климкова, Ев. Бобовчика.

На волі.

Після 4-тижневого увязнення випущено на волю п. Василя Мудрого.

Равщина.

В звязку з мними вбивством якого мали доконати українські студенти Крупа і Луцейко на особі „дзялача" Ланового з Любичі, арештовано давнійше повисших, а по переведенню над ними знущань в очах родичів, (як вбивання їм шпильок за пальці і т. д.) для вимушення зізнань, арештувала дня 20. падолиста поліція в Раві Руській Ксаверого Процика ур. зал. з Рави Руської під замітом, що він дав Крупі револьвер, а також більше осіб між іншими дир. школи з Піддубець Миколу Матвієва, бувш. підстар. українських військ Михайла Кожушка з Шабельні. І прочих арештованих відставлено до Львова під ескортою кількох поліцаїв.

Кровавий террор в Коломийщині.

Один з жовнірів, котрі гонили людей в Раківчику пов. Коломия до голосування, вбіг до хати старої вдовиці Федасюкової, а заставши там її сина Дмитра Федасюка, студ. богословія, під загрозою биття запровадив до недалекої громадської канцелярії. Федасюк не хотів віддати картки, котру йому жовнірнасильно упхав, тоді розлючений під позором арештування втратив Федасюка до другої кімнати, Федасюк сподіючися побоїв, утік вікном. Жовнір по часі запримітивши утечу, вибіг на двір, а взявши зовсім иншого селянина утікаючого в противнім напрямі за Федасюка, стрілив за ним два рази безуспішно. Жандарм Стефак сказав: „поцож пан стшельал за Федасюкем, то спокойни чловек", на це жовнір: „бо он до мне стшелял". Федасюка взяв з дому той сам жовнір без ніякої зброї підчас коли упали стріли жовніра, Федасюк находився в противній стороні села в хаті Василя Бабинюка. По тім кількох жовнірів напало на хату старої Федасюкової, пхали їй багнет в уста, зловили молодшого сина Миколу і кревних Стефана Кобилянського та Филипа Стефанюка, по одному затягли до стодоли і били до безтями. З поломаних букiв остали тріски, після чого били ціпами. Яко причину подали, що у них мусить бути зброя. Заарештованих повели до Коломиї. Дмитро Федасюк думаючи, що по виборах не має чого боятися, бо до нічого злого не почувався, пішов в середу, на св. Дмитрія, до церкви; коли вертав, напали на нього жовнірі, кинули до землі, місили колінами (було їх 6—7), палицю, котру мав Федасюк, поломили на нім на кавалки, били прикладами в груди і голову, аж нещасній жертві потріскали полони в ухах, майже нагого привезли до Коломиї, обвинувачуючи, що зловили його, як стріляв до жовніра. Полковник Мунд видав о год. 6. вечер на Федасюка вирок смерти, котрий мав бути виконаний о год. 7. Латинський капелян хотів його сповідати, але Федасюк зажадав свого священика. Капелян удався на проходство, було ще часу не цілої пів години. О. Русин прибіг на хвилю, коли вже Федасюка мали провадити на розстріл і спас життя невинного чоловіка, бо полковник по довшій розмові в чотири очі з о. Русином, казав відпровадити Федасюка до вязниці. Федасюк тяжко хворий від побоїв, чекає в вязниці на... справедливість. Що на це компетентна влада

Військо бе.

В с. Гриневі пов. Бібрка підчас виборів військова карна експедиція з 15. полку зігнала всіх селян з вовами перед канцелярію, погрожуючи, що поженe всіх до обозів, за те, що ніхто не голосував. Підофіцир того полку люто знущався над невинними людьми і дручком побив тяжко інваліда Олексу Антонищина так, що він від побоїв упав на землю, після чого його занесено до лічниці. Побито також Яська Лігіндзевича. Взагалі жандармерія урядувала в такий спосіб, що селяне всі втікли до ліса, після чого військо ограбило село. Ціле село стояло пусткою, бо населення крилося в лісах. Жовніри нападали на хати, виривали двері, виливали молоко з горшків на землю, домагаючися мяса, ограбили мясо та ковбаси у бідного селянина Микити Сидора.

До чого доходять химери поліції у Східній Галичині;

Для доповнення вістей з Бриґідок подають: В днях 10, 11 і 12. падолиста всіх політичних вязнів у Бриґідках, під примусом трикратно фотографовано та роблено відбитки з пальців. В той спосіб памятновано тисячі української інтеліґенції, селян і робітників, котрі попалися до Бриґідок, як звичайних злочинників. Пригадуємо на тім місци, що так само під примусом фотографовано наших вязнів, приміщених в Віснічу та Самборі як звичайних злодіїв. Додати належить, що між арештованими були студенти університету, священики, інжинїри, гімназ. ученики та челядники у ремісників, не старші як 16—17 літ, що поза своєю наукою нічого не бачили і не знали; і над тими дітьми поліція рівно ждопустилася того насильства.

Тероризують Жидів.

„Хвиля" доносить, що польське військо стаціоноване в Городенці (29 баталіон) тероризує жидівське населення. Низка свідків доказує, що там діються нечувані надужиття. Так само в Делятині жовніри знущаються над Жидами а між иншим побито Мойсея Цервассера та инших.

Борщівщина.

Арештовано Богдана Городиського, студ. з Горошева, Степана Веприка з Іваня Пустого, Федя Кушнірука, Осипа Дуплавого з Шупарки. Всіх відставлено до Чорткова. Не від речі згадати, що їх арештувано тільки за те, що улаштували кілька аматорських вистав.

Бучаччина.

Дня 31. жовтня переведено ревізію в домі о. Юліяна Алешкевича в Петликівцях і в дяка Дм. Пасічника. В с. Осівцях переведено ревізію у о. В. Гнатова і Іванни Рогозинської. Усіх арештовано та вивезено до Станиславова.

Дрогобиччина.

В Трускавці закватировано кілька сотень кавалерії. В домі о. Ів. Валюха жовніри роблять великі шкоди. Між населенням переводиться труси.

Самбірщина.

В с. Терло, біля Хирова переведено ревізію в домі о. Володимира Коленського. Не найдено нічого.

Любачівщина.

Арештовано в Сухій Волі о. декана Віктора Лапичака і відвезено до Львова.

Березів вижний.

Арештовано Д. Неґрича, Ів. Симчича, В. Урбановича.

Слобода рунгурська.

Командант поліції Віхер побив тяжко 11-літнього ученика Петра Олексина, в підозрінню в якомусь підпалі та „саботажі".. Оден раз бив його в школі, опісля в дома. Наляканий та побитий хлопчина лежить хорий, а його матір арештовано і відвезено до коломийської тюрми. Як бачимо, жандарми шукають саботажників серед 11-літних дітей!

Станиславівщина.

В Угринові дол. пов. Станиславів переведено ревізію в домі М. Дулаби, Д. Винничука, І. Гурика й І. Терещкуна. В с. Пасічній переведено ревізії в учит. Ю. Федика і В. Іванишина. Арештовано І. Терешкуна.

ПІДОЗРІЛИЙ НАПАД НА ПОЛЬСЬКІ СТОРОЖІ.

Львівська польська газета „Пшеґльонд Понедзялкови" доносить, що в ночи дня 16. листопада о годині 2. в ночи напали українські боївки на твердиню Повова під Перемишлем.

Підчас зміни сторожі несподівано з криївки українські боївки дали кілька крісових сальв до польських жовнірів. Сторожа відповіла стріляниною, наслідком чого один „боюфкарж" був ранений. Боївка зникла без сліду. Це вже другий напад на перемиські твердині.

ВІСТИ ЗПОЗА КРАТ

Голодівка.

Студ. Василь Вербовий увязнений в тюрмі при вул. Баторого розпочав голодівку.

Голодівка вже тріває 6 днів. Також инші вязні порішили розпочати голодівку, коли не буде переведене слідство.

СТАРОКРАЄВІ ПОСМЕРТНІ ВІСТИ.

Дня 21. листопада с. р. упокоївся Нестор українських пчолярів **о. Микола Михалевич,** парох Чернелева руського, в Буцневі біля Тернополя у о. декана Ісидора Глинського в 80-ім році життя, а в 56-ім священства. Тлінні останки Покійника перевезено до Чернелева руського, де відбулися похорони в пятницю, 24. падолиста.

Це один з останніх народовців-шістидесятників, що був членом української „Громади" в уховній львівській семинарії, утвореної там під проводом пок. о. Данила Танячкевича в 1863 р. Вже на богословським виділі перенявся він українською національною ідеєю і причинився чимало до її поширення переписуванием Шевченкового „Кобзаря" (печатане видання з 1860 р. було великою рідкістю в Галичині) і кожда гімназійна „Громада" дістала оден писаний, оправний, примірник з котрого громадяне відписували собі Шевченкові твори і тим способом з ним познакомлювалися. Ставши з кінцем 1866 р. священиком, познакомився в Глядках біля Тернополя із старенським господарем-пасічником Матвієм Сівінським, власником великої пасіки і від нього а відтак і від славного на ціле Поділля учителя пасічника Миколи Лисого, в Глубічку великім, навчився пасічникувати вже в 1868 р. Але овдовівши 1870 р., продав свою пасіку, був якийсь час помічним священиком при церкві св. Юра в 1871 р., але ще того самого року став парохом в Чернелеві руськім, біля Бірок великих, де взяв велику пасіку і пасічникував там, поки воєнні події не приневолили Його виїхати до близького свояка в Буцневі, де й доверішив своє трудолюбиве життя.

В Чернелеві руськім лишив по собі гарну памятку, величаву і простору церкву, а побіч душпарстичства весь свобідний час присвячував пасічництву. Добутком його запопадливої праці і великого досвіду на сій для нашого народу й його добробуту так важній царині явилася вельми гарно, ясно та всім зрозуміло написана книжечка п. з. „Пасіка", що протягом 45 літ діждалася пяти видань (перше видання в 1877 р. заходом Тернопільської філії „Просвіти", а 5-те в 1922 накладом і заходом „Українського Педаг. Товариства" з портретом автора і 20 ілюстраціями. Ся книжочка розійшлася в тисячах примірників по всіх українських землях (і на придніпрянщині) та здобула собі добру славу і великий попит в найширших верствах народних, а на Волині світло обходжено сего року ювілей автора, котрий в кругах українських пчолярів заслужив собі велику повагу й імя Нестора українських пасічників.

Побіч того був дописцем „Українського Бжільництва" та брав живу участь в нашім народнім життю та цікавився нашим народним розвитком (переложив також „Історію Руси" Ст. Качали, напечатану по московськи в „Київській Старинє" українською мовою для виданаої мною „Руської Історичної Бібліотеки" Т. І.). Його погідний настрій, природний гумор і дотеп оживляв в трудних навіть наших обставинах усяке товариство, де він тільки явився. Се була щира і правдива душа українська.

Отсих кілька слів споминів яко довголітний приятель покійника і свояк складаю на свіжу могилу щирого, ідейного і трудящого священика-народовця на вічну память!

Олександер Барвінський.